

ФОРМУВАННЯ КОЛОНІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В НІМЕЧЧИНІ (1871–1884 РР.)

Постановка й розвиток колоніальної проблематики в Німеччині тісно пов'язані з впливом на формування фундаментальних засад тогочасної державної політики, на розвиток політичних ідей, концепцій, доктрин, частина з яких і сьогодні не втратили своєї як теоретичної, так і практичної значимості. Особливий інтерес представляє розробка колоніально-політичних проектів в період після утворення Німецької імперії і до її офіційного вступу на шлях колоніальних загарбань.

Готуючись до свого дебюту в галузі колоніальної політики, німецькі фінансово-банківські й індустріальні кола розгорнули активну пропаганду колоніальних загарбань, в яку були втягнуті різні групи суспільства. Щоб створити сприятливу громадську думку, правлячі класи кайзерівської Німеччини використовували весь арсенал засобів: від трибуни рейхстагу до друкованої продукції, а також передвиборні баталії [1, с. 157].

Поштовх до різкого піднесення колоніальної пропаганди й переходу колоніального питання у сферу реальної державної політики дала публікація в 1879 році книги місіонера Ф. Фабрі «Чи потрібні Німеччині колонії?». Сформульовані ним заклики й ідеї з обґрунтуванням необхідності, можливостей і перспектив колоніальної політики сприяли формуванню ідеології колоніалізму та наповнення колоніального питання практичним змістом. Вони мали вплинути на середні верстви німецького народу, бюргерство, щоб заручитися їхньою підтримкою широко-масштабних колоніальних проектів, для яких потрібні були великі кошти. Підтримка значної частини населення Німеччини мала стати головним козирем пропагандистів і прихильників колоніальної політики при постановці перед урядом і рейхстагом питання про державне фінансування колоніальних підприємств [2, с. 42].

Наступні п'ять років були періодом посиленої й безперервної колоніальної пропаганди. Крім вимоги невідкладності, нове, що відрізняло колоніальну публіцистику, зводилося до наступного: якщо колоніальні пропагандисти 1870-х років вважали, що колонії в основному повинні бути торговими та переселенськими, то у 1880-х роках йшлося про використання сировинних джерел і резервів людських ресурсів у колоніях, про можливість вивозу капіталів разом з вивозом товарів. Там, де викладалися конкретні плани експлуатації колоній, вони передбачали створення потужних колоніальних товариств, які володіли б значними капіталами.

У формуванні колоніалістських поглядів і переконань про назрілу необхідність заокеанської політики для кайзерівської Німеччини брали

участь різноманітні колоніальні товариства, місіонерські організації, торговельні союзи й об'єднання. Серед них роль справжнього організаційного центру колоніально-пропагандистського руху став відігравати з 1882 р. Німецький колоніальний союз, який спирався на підтримку найвпливовіших суспільних сил і німецького уряду. В результаті на середину 80-х років XIX ст. країна була охоплена справжньою «колоніальною лихоманкою» й стояла на порозі вступу на шлях офіційної колоніальної політики.

Список використаних джерел:

1. История Германии : учебное пособие : в 3 тт. – Т. 3: Документы и материалы / под общ. ред. Б. Бонвеча, Ю. В. Галактионова. – М. : КДУ, 2008. / отв. ред. С. А. Васютин, Ю. В. Галактионов, Л. Н. Корнева. – 592 с.
2. Троян П. С. «Чи потрібні Німеччині колонії?»: постановка та еволюція колоніального питання в Німеччині (40-і – перша половина 80-х років XIX ст.) : монографія / П. С. Троян, С. С. Троян. – Рівне : РДГУ, 2008. – 112 с.